

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 21. Faustus Rejensis septem libris à Sancto Fulgentio confutatur.
Ejusdem libri tanquam hæretici ab Africanis Episcopis condemnantur.
Vandalorum in Africâ Regum chronologia exactùs tradita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

Illorum tamen Monachorum obstinatum studium, quo præconceptæ sententiæ ad cæterorum usque contemptum adhærebant, minimè commendamus. Cur Hormisdæ silentium imperanti non obtemperarunt? neque enim eam thesim ille rejiciebat tanquam falsam, sed uti novam, seu quæ novo modo exprimebatur, undè cum ambigui planè sensus esset, in malam partem poterat trahi ab hæreticis; at Monachi, nisi ea approbaretur, causâ se cecidisse existimabant. Hinc Oriens, atque Occidens litigiis implicatus, atque in Sardinia Meridies in sententiam tractus, ut paucis Monachis litigantibus univèrsus Catholicus Orbis commotus fuisse videatur. Libeat tamen hic Sancti Hormisdæ Papæ judicium de illis subnectere, ut si fortè nonnulli memoratis Monachis similes quandoque erumpant, nobis cavere possimus, non quòd hæretica, sed quòd nova populis obtrudant. Fuere ergo teste Hormisdâ illi Monachi *Contemptores auctoritatum Veterum, novarum cupidi questionum, solam putantes scientia rectam viam qualibet conceptam facilitate sententiam. Eò usque tumoris elati, ut ad arbitrium suum utriusque Orbis putent inclinandum esse judicium. Nec in numero fidelium deputantes sequacem traditionis paternæ, si sua viderint credere nolle sententiæ. Docti crimina serere, obrectationum venia componere, integrum corpus Ecclesiæ odisse, seditiones struere, invidiam concitare, & pro obedientiâ, quæ in cœnobis principatum regularis obtinet disciplina, obstinationem pertinacis amare superbia.* Quibus hæc adjicit Sanctissimus Pontifex tantas à Scythiis Monachis molestias passus, quòd eum vellent in suam ipsorum sententiam trahere: *Sero probavimus prophetica voce dixisse in novissimis diebus instare tempora periculosa, & fore homines sicut tantum amatores habentes formam pietatis virtutem autem ejus abnegantes, itaque esse vitandos.* Hæc ille. Procul, o Superi, à nostris sæculis hocce tumultuanum religiosorum hominum genus, licet aliàs Catholicorum.

Cæterum undenam eruperint illi Monachi, quod priori forsitan loco dicendum erat, colligitur ex suggestione Legatorum ad Hormisdam, ubi inquirunt: *Isti de sua provincia Episcopos accusant, inter quos est Paternus Tomitane Ecclesiæ Antistes.* Undè e Ponto illos egressos constat, nam Tomos Ponti Urbs est, quam exilio suo, & carmine nobilem reddidit Ovidius. *Naso Tomitana jam non novus incola terre.* Lib. 3. de Ponto. Ille autem Paternus Episcopus primus subscribitur in literis Synodi Constantinopolitane ad Hormisdam de ordinatione Epiphani, & dicitur: *Provincia Scythia Metropolitanus.* Hic vero castiganda est palmaris hallucinatio Guesnaii, qui lib. 1. de Vita Cassiani cap. 21. pag. 62. hæc scribit: *Avum quendam Thmaeos Episcopum Paternum nomine annumerat Baronius ex Epistola Sancti Germani Episcopi Capuani ad Hormisdam Papam, in qua hæc leguntur de Monachis Scythi, seu Scythia tumultuantibus.* Isti de sua provincia Episcopos accusant, inter quos est Paternus Thmuitanæ (non Tomitane, ut depravatè legitur) civitatis Antistes &c. In quibus in spissos errores lapsus est, Thmuim in Egypto urbem cum Thomis in Ponto oppido, ac Scythiæ cretum cum minori Scythiâ confundens, qui tamen in limine statim libri Scythiam fusiùs describens magnum se Geographum ostentare conatus fuerat. Non ergo Tomitane civitatis in memoratis literis depravatè legitur, sed Guesnaius Thmuitanæ depravatè legit.

CAPUT XXI.

Faustus Rejensis septem libris à Sancto Fulgentio confutatur. Ejusdem libri tanquam hæretici ab Africanis Episcopis condemnantur. Vandalarum in Africa Regum chronologia exactius tradita.

MAxentius, ac Scythæ Monachi accepto ab Africanis Patribus libro de Incarnatione, & gratiâ, quem Legari ipsorum re infectâ Româ revertentes detulerant, cum in dies ob Faustii libros litigia Constantinopoli crescerent, egrè etiam ferentes, Hormisdam de eisdem mitiorem sententiam protulisse, insuper intelligentes ex delato ex Sardinia volumine Episcopos Africanos Faustii libros non legisse, communi consilio decrevere iteratò ad eisdem scribere, simulque Rejensis volumina examinanda transmittere. Literarum summa erat: à pluribus absurdas de divinâ gratiâ, & libero arbitrio sententias defendi, nempe posse hominem proprio conatu absque Dei auxilio divinis præceptis obedire; Dei esse tantum imperare, nostrum verò imperata exequi; Gratiâ omnibus indifferenter dari; Parvulos ob solum originale peccatum non posse damnari. Horum qui prædestinantur, nihil habere suprâ cæteros Dei gratiâ collatum; Prædestinationem ex hominum meritis suspendi; Illos esse vasa misericordiæ, qui vel sæcularem habent, vel Ecclesiasticam dignitatem; vasa verò contumeliæ Clericos, Monachos, & Laicos. Hæc quidem literæ non extant, sed ex Epistola Synodica, & libris Fulgentii illâ colliguntur. In fine verò rogabant solutionem illius satis perplexæ disputationis de animæ origine, quæ magnâ contentione eâ in urbe tunc agitabatur. Librorum Faustii Byzantio ad Africanos transfusorum meminit Auctor vitæ Sancti Fulgentii cap. 28.

Nulli unquam nocentior, quàm Fausto Sardinia fuit; ibi enim Episcoporum exulum sententiâ duo ejusdem libri de gratiâ, & libero arbitrio tanquam hæretici damnati sunt. Dacianus Byzacenorum Antistitem Primas de Faustii libris consultatione habitâ, communi suffragio illorum consultationem Fulgentio injunxit jubens etiam; ut & de iis quoque, quæ contra Scythas Monachos Constantinopoli asserebantur, conscriberet. Fulgentius, qui de Arianis tot editis voluminibus, ac tot habitis vel coram barbaro Rege disputationibus triumpharat, in Faustum Rejensem, ejusque sectatores aciem deflectere justus pro divinâ gratiâ asserendâ universo impetu collecto ingenti prorsus labore, diu, noctuque operi intentus decem subtilissimos libros elucubravit, quorum septem adversus duos illos Faustii Rejensis statuit, universa, quæ iste magnâ arte construxerat, majori virtute subvertens, reliquos tres ad Faustii sectatores expugnandos Monachis Scythiis inscripsit, quorum etiam studium in divinâ gratiâ defendendâ initio operis commendavit. Libri illi septem contra Rejensem malo Augustinianæ Scholæ fato interiere; eos quidem Hieronymus Vignierius in præfatione operis imperfecti contra Julianum cum blattis luctantes in eujusdam bibliothecæ angulo scribit se reperisse, sed nobis salivam movit, diuque desideratorum voluminum expectatione fatigamur. Eos tamen se legisse testatur Sanctus Isidorus Archiepiscopus Hispanensis in lib. de Illust. Scrip. cap. 14. ubi de Fulgentio loquens ait: *Scriptis multa, ex quibus legimus de gratiâ Dei,* & li-

et libero arbitrio libros responsionum septem, in quibus Fausto Gallie Regiensis Urbis Episcopo Pelagianæ pravitate conscientiam respondens, obmittitur ejus profundam destruyere calliditatem. Testimonium etiam addam Patrum Africanorum in Epistola Synodica, quam unâ cum illis Fulgentii libris ad Scytharum Monachos Constantinopolim misere, in cuius fine hæc scribunt: *Ceterum unus ex nobis inquantum Dominus servis suis recti gratiam dignatur donare sermonis, illis omnibus, quæ memoratos Fratres adversus Gratianum, et Prædestinationem intinuas vel sentire vel dicere, tribus libris vestro nomini dedicatis sufficienti disputatione respondit; Quæque adversus duos libros Fausti Galli septem libros editit, quos cum recensueritis, agnosceitis protinus, quem admodum memorati Fausti commenta veritati contraria, Catholica fidei penitus inimicæ discussio prodidit, ratio manifesta convicit, auctoritas divina compressit, et præcedentium Patrum consona prorsus attestatio confutavit.* In hac verò Epistola Synodica, quam publici juris fecit Sirmondus, & legitur Tom. 6. Bibl. Patr. inter Opera Sancti Fulgentii, plures sententias, quas adversus Dei gratiam, & prædestinationem apud Byzantium inculcari Scythæ significaverant, solide rejiciunt; et titulus Epistola hæc præfigitur: *Dei gratia plurimum amplectendis sanctis fratribus Joanni Presbytero, et Archimandrita, et Venerio Diacono, et fidelibus viris, quorum in vestra Epistola subscriptio continetur, Dacianus, Fortunatus, &c.* Duodecim Episcopi nominantur. Joannem verò Archimandritam esse ipsummet Joannem Maxentium existimo, erat enim Abbas, vel talem saltem se publicabat ex suggestione Dioscori, ad Ilormisdam. Exactoris Chronologia studium, quod profite-mur, exigit, ut quo anno tum libri contra Faustum à Fulgentio, tum etiam Synodica Epistola exarata sit, exponamus. Baronius eum anno 522. Trasamundo mortuo Hilderici Regis inaugurationem statuat, eo quoque anno libros Fausti septem adversariis à Rufpensi Præsulis impugnatione arbitratur anno 522. N. 4. Vossius eadem ratione ductus, Epistolam Synodicam ante finem anni 522. exaratam scribit lib. 1. Histor. Pelag. cap. 52. At Sigonius lib. 16. de Imperio Occidentali Hilderici Regis Vandalorum initia ad annum 524. protrahit. Victor Tunonensis in Chronico scribit anno 523. Maximo Consule Trasamundum obiisse, cui Usserius, Chiffletius, Petavus, alique credere. At cum aliorum Regum Vandalorum tempora ibidem Tunonensis prævertat, ac pessime confundat, eorumdem chronologia aliunde nobis est depromenda. Genserius violatâ pace anno 439. XV. Kalendas Novembris Carthaginem occupavit, inde verò Vandalici Regni in Africâ tempus numerari cœptum est. Porro captam Carthaginem consulibus Theodosio XVII. & Festo Prospero, ac Idatiis, qui tunc vivebant, in Chronicis scripsere. Vixit Genserius post occupatam eam urbem annos 37. menses tres ex Victore Viteni in fine libri primi de persecutione Vandalicâ, qui cum sub ejusdem Vandalis Viteni Ecclesiæ præfuerit, ac plurima incommoda pro fide Orthodoxâ passus sit, optimæ fidei Auctor venit. Dixi illum Vitensem, non Uticensem Episcopum, ut vulgo nominatus est, quod in libello notitiæ Episcoporum Africæ, qui sub Hunnerico Genserici successore persecutionem sustinere, in catalogo Episcoporum Provincia Proconularis legitur. *Florentinus Uticensis*, at in indice Præsulum Provincia Byzacenæ ita scribitur: *Victor Vitenis non occurrit.* Uticensis igitur Ecclesia spectabat

ad Provinciam Carthaginensem, Vitenis verò ad Byzacenam, & tempore Vandalicæ persecutionis hic Victor noster, illic autem Florentinus sedebat, & quidem hunc Victorem appellant Vitensem Chiffletius, & Holstenius, & codices MSS. laudant, in quibus Vitenis asseritur. Extat nobile fragmentum in appendice Chronici Prosperi ex MS. Augustano, ubi legitur de Genserico: *Rexit eandem Africanam civitatem annis XXXVII. mensibus tribus diebus sex.* Ergo moritur Genserius anno 477. die 25. Januarii. Successit Hunnericus, qui ex eodem Victore Viteni regnavit annos septem, menses decem, addit laudatum fragmentum dies 18. quare obiit anno 484. Idibus Decembris. Hic cum ad Kalendas Februarias coactâ Synodo Arianis suis faveret, ac contra Catholicos vi, ac fraude uteretur, & isti solide fidem propugnarent, eosdem edicto in exilium misit. Ecclesiis clausis. Datum est edictum VI. Kal. Martii, ubi legitur Concillium coactum: *Ad Kalendas Februarias anni VIII. Regni nostri.* Incipiebat annus VIII. die 25. Januarii nostræ Epochæ 484. Marcellinus in Chronico ad eundem annum Theodorico, & Venantio Cons. scribit: *Hæc Arianorum crudelitas in religiosis Christi editores supra scriptis Cons. in exilio barbaro capite infligit.* Annum hujusce persecutionis insigni caractere describit Gregorius Turonensis libro 2. de Gestis Franc. cap. 3. dicens: *Tunc, et sol teter apparuit ita, ut vix ab eo pars vel vertia eluceret, credo nunquam protans sceleribus, et effusione sanguinis innocentis.* Sethus Calvinus in Chronicis recte sentit, hanc eclipsis, cuius ibi mentionem fecit Turonensis, contigisse anno 485. die 29. Martii, feria IV. horis septem p. m. non autem anno superiori 484. die 13. Januarii, sicut Lucas Holstenius, & Chiffletius existimant. Nam anno superiori die 13. Januarii alia fuit eclipsis Solis in signo Capricorni. Erat anomalia correctæ Solis grad. 218. & Luna 169. atque adeo fuit diameter Solis 32. 50. & Luna 33. 24. vix est hæc eclipsis Athenis horis p. m. 20. 11. diebus 18. ante edictum contra Catholicos emissum, de qua Marinus, prout à Renerio in tabulis Medicæ græcè citatur: *Εκλειψις του ηλιου και της σελήνης, της ημερας της 13ης του μηνος Ιανουαριου, του 484ου ετους, ημερας 18. πριν απο την εκδοση του εδικτου εναντι των καθολικων.* Apparuerunt autem ante finem anni prodigia, veluti Solis defectus adeo perspicuus, ut nocte, atque interdum perduraverit. Obscuritas enim profunda ingruit, et stelle conspectæ sunt. Defectus autem iste contigit in Capricorno plagam versus Orientalem. Et quidem die 13. Januarii anno 484. juxta meridianum Byzantii vera luminarium Solis, & Lune conjunctio contigit horis post meridiem 20. 12. 47. apparens verò H. 19. 18. 13. in signo Capricorni. At cum die 14. vulgari Januarii Sol oriatur Byzantii horis 19. 24. post meridiem diei 13. patet, maximam luminarium conjunctionem contigisse aliquot minutis ante ortum Solis nempe H. 4. 41. 47. ante meridiem diei 14. Digni diametri Solis obscurati sunt 11. 52. 24. Quare ferè totus Sol defecit. Itaque cum Gregorius de eadem eclipsi scribat, tertiam Solis partem non fuisse obscuratam, nequaquam locutus est de eclipsi anni 484. His accedit, in Galliâ, ubi Turonensis scribebat, eandem eclipsim non apparuisse, in quo etiam deceptus est Chiffletius in Notis ad Historiam Victoris Vitenis cap. 11. pag. 12. ubi ait: *potuit spectari Carthagine horis ante meridianis.* Etenim juxta meridianum Parisinum memorata eclipsis accidit die 13. horis post meridiem.

18. 12. 49. quo tempore Sol erat subtus horizontem. Sed nec Carthagine medium illius eclipſis videri potuit. Altitudo poli Carthaginis est gr. 35. 10. Tempus apparens veræ conjunctionis luminarium juxta ejusdem urbis meridianum fuit die 13. H. post meridiem 18. 53. 17. Sole in gr. Capricorni 23. 2. 42. Locus autem verus Solis, & Lunæ erat gr. 25. 43. 23. Quare luminaria erant subtus terram. Hinc Marinus, qui id temporis Athenis Procli successor morabatur, ex Photio Cod. CCXLII. (unde juxta meridianum Atheniense eandem eclipſim ibidem descripsimus) rectè dixit, apparuisse eclipſim illam versus Orientem. Ex his deducitur, Gregorium Turonensem intellexisse eclipſim insequentis anni 485. die 29. Maii feriâ 4. horis 7. post meridiem, vel juxta tabulas Britannicas 6. 51. 53. Luteriæ, cum tertia tantum pars Solis non defecerit, ut rectè Calvinus ostendit, de quâ etiam postea loquitur idem Marinus in libello laudato de Vita Procli.

Tertius Vandalorum Rex fuit Guntabundus, quem anno 495. decessisse Baronius, Petavius, aliique scripsere. Addit Baronius eundem duodecimum tantum annum inchoasse. Cæterum cum Procopius lib. 1. Hist. Vandal. Tunonensis, ac Isidorus in Chronicis scribant, duodecim illum annos regnasse, Baronii sententia cadit, neque enim Historici, aut Chronologi annum ultra unum, aut alterum mensem tantummodo inchoatum nominare solent. Profectò cum Hunnericus mense Decembri decesserit anno 484. Guntabundus vix paucos dies anni XII. vixisset, si anno 495. fati concessisset. Ex hoc errore Baronius Hilderici regni initia ad annum 522. collocavit unius anni prothonismo. Ex recitato fragmento veritas eruitur, ibi enim Guntabundus regnasse dicitur annos XI. menses IX. dies XI. quare diem obiit anno 496. die 24. Septembris. Obiit autem ex eodem fragmento nonnulla, quæ de Guntabundo Baronius tradit, corrigenda sunt. Hic enim ad annum 495. Num. 25. dicitur, inquit, hoc anno eodem Guntabundus Vandalorum Rex in Africa regni sui anno duodecimo inchoato. *Abripuit Deus & vitâ hominum, cum intermissam aliquandiu persecutionem instaurat; Hoc namque tempore rursus Sanctissimum virum Eugenium Episcopum Carthaginensem exagitat, non ferens tantum virum in locis quibuslibet Vandalorum ditionis licet exulem degere &c. consilium illud inuit, ut trans mare enim in Gallias amandaret, qui illuc delatus Abigensem incoluit & vitatem.* Sed secus vetustissimus ille co dex de eodem Rege narrat his verbis: *Guntabundus tertio anno regni sui cæmeterium Sancti Martyris Agilei apud Carthaginem Catholicis dari præcipit, Eugenio Carthaginensi Episcopo jam de exilio revocato. Decimo autem anno regni sui Ecclesias Catholicorum aperuit, & omnes Dei Sacerdotes petente Eugenio Carthaginensi Episcopo de exilio revocavit.* Postea exactè etiam tempus clausurarum Ecclesiarum describitur: *Ex die VII. Idus Februarii usque ad X. annum Guntabundi in diem IV. Idus Augusti completi sunt anni decem menses sex.* Et postea: *Qui memoratus Guntabundus Rex postmodum vixit annos duos, mensem unum.* Ex quibus postremis verbis mense Septembri mortuum habemus Guntabundum, ut deducebamus, qui tantum abest, ut Eugenium in exilium miserit, quin illum potius ab exilio revocaverit, ejusque petitione cæteros Præfules suis sedibus restituerit. Ex quibus etiam corrigendus est Procopius, qui Guntabundum Christianis insensissimum semper hostem fuisse scribit.

Trafamundus postea regnavit, qui Sanctum Eu-

genium in exilium detruxit, hic autem in Gallias secedens teste Tunonensi Theodoro Consule nempe anno 505. ad Superos abiit. Trafamundum viginti septem annos imperare concedunt Tunonensis, ejusque exscriptor Isidorus. Sed laudatum fragmentum exactius tempus designans refert regnasse illum annos XXVI. menses VIII. dies IV. quare decessit hic Rex anno 523. die 28. Maii. Scio Tunonensem, atque Isidorum scribere, Trafamundum regnasse annos solidos viginti septem, ac menses insuper quatuor, quod falsum esse ex literis Bonifacii Primatis Carthaginensis patet, ex quibus etiam accepti ab Hilderico regni primordia optime statuuntur. Exstat in Bibliothecâ Vaticanâ Synodus Africana celebrata à Bonifacio Episcopo Carthaginensi unâ cum LVIII. Episcopis mense Februario anno secundo Hilderici Carthagine in secretario Sancti Martyris Agilei; ibi verò recitatur Epistola Liberati Episcopi ad Bonifacium Carthaginensem, quæ accepta ponitur: *Idibus Decembris Anno primo.* Respondet Bonifacius Epistolâ *Data die XVII. Kal. Januariæ Anno primo.* In his autem literis hæc scribit Bonifacius: *Intimamus Resurrectionis Dominicæ Sacramentum VII. Iduum Aprilium adfuturum fore.* Porrò Pascha anno 524. celebratum est VII. Idus Aprilis, qui fuit annus Bissextilis Cycli Solis I. Lunæ XII. lit. G. F. ergo Epistola Bonifacii scripta est anno 523. die 16. Decembris anno primo Hilderici. Hanc Synodum Luca Holstenii V. C. manu descriptam nobis legendam exhibuit Carolus Moronus Basilicæ Sancti Laurentii in Damaso Canonicus, ac celeberrimæ Bibliothecæ Barberinæ Præficus ob raram eruditionem ab Eminentissimo Barberino tanti thesauri custos designatus, neque enim sapientissimus Princeps nisi apprime eruditum totius eruditionis sacrario præficeret. Legitur eadem Synodus tomo 38. Concil. edit. regia pag. 33. sed non integra, eam enim Holstenius ad D. de Marca transmiserat. In eâ Synodo anno 525. Carthagine celebratâ agitur de exemptione monasterii à potestate Episcopi, ibique recitatur decretum Concilii Arelatensis sub Ravennio in causâ Monasterii Lerinensis, quod à Sirmondo inter Gallicana Concilia editum fuit. Interim Hilderici Regis initia citrà dubium ex laudatis literis Bonifacii anno 523. statuuntur. Hildericus verò piissimus Rex antequam publicè inauguraretur, Episcopos Catholicos ab exilio revocavit; rem ita narrat Tunonensis: *Hic ergo sacramento à decessore suo Trafamundo obstrictus, ne Catholicis in regno suo aut Ecclesias aperiret, aut privilegia restitueret, priusquam regnaret, ne sacramenti terminos præteriret, præcipit & Sacerdotes Catholicos ab exilio redire, & Ecclesias aperire Bonifacio Episcopo ordinato.*

Ex longiori hac chronologica digressionem habemus, libros septem Fulgentii contra Faustum scriptos fuisse anno 523. nam de eisdem loquens Syncellus in Vita Fulgentii cap. 28. *Magnus planè, inquit, hujus operis labor mercedem debet am cito suscipi; Mox enim, ut est dictatio ipsius finita, protinus est longissima captivitas catena disrupta, mors enim Trafamundi Regis, & mirabilis bonitas Hilderici regnare incipientis Ecclesie Catholice per Africam constituta libertatem restituens Carthaginensi plebi proprium donavit Anrissitem, cunctisque in locis ordinationes Pontificum fieri clementissimâ auctoritate mandavit.* Verum his obstat videtur Epistola Synodica Africanorum Patrum in Sardinia exulum, in quâ mentio habetur Hormisdæ Papæ veluti jam defuncti, etenim *beata memoria*

Hormisdas Sedis Apostolicæ gloriosus Antistes ibidem appellatur, scriptam verò in exilio Epistolam inde constat, quod initio hæc leguntur: *Accepimus vestre charitatis Epistolam, quæ nostrum ex parte relevavit, ex parte verò mestificavit exilium.* Scio nonnullos apud Baronius scribere obiisse Hormisdam anno 522. sed ex inscriptione repertâ in Vaticano anno 1608. quæ habetur in lib. 2. cap. 10. Romæ subterraneæ, refelluntur; anno enim 523. Maximo Consule Hormisda facultatem conjugibus quibusdam concessit, ut in Basilicâ Sancti Petri possent sepeliri.

FL. MAXIMO V. C. CON...
CONCESSUM LOCUM
PE... ROMÆ EX TRB.
VOLUP... ET CONJUGI
EJUS JOHAN. PAPA
HORMISDA, ET TRA...
PRAPST. BASC. BEATI
PETRI.

At cum Tunonenfis, ac Isidorus Hildericum, antequam Rex inauguraretur, testentur Episcopos ab exilio revocasse, asserendum est, Epistolam Scytharum acceptam quidem ab Episcopis Africanis, dum adhuc exularent, eosdem tamen respondisse postquam ab exilio reversi sunt illo ipso anno 523. Fulgentius ergo cum reliquis in Africam reversus alterum pro divinæ prædestinationis, & gratiæ defensione opus aggressus tres de veritate prædestinationis, & gratiæ libros inscriptos vulgavit. Testem de eundem Fulgentii & exulantis, & redeuntis assiduam comitem cap. 29. hæc dicentem: *Multa jam reversus de exilio novem, & decem libris Fabiani mentientis falsa gesta convincens: De veritate prædestinationis, & gratiæ libellos tres confecit.* Africani etiam Patres in Epistolâ Synodicâ horum Fulgentii librorum mentionem faciunt; Cæterum, inquirunt, unus ex nobis, in quantum Dominus servis suis recti gratiam dignatur donare sermonis, illis omnibus, quæ memoratos Fratres adversus gratian, & prædestinationem intimasti vel sentire, vel dicere tribus libris vestro nomini dedicatis sufficienti disputatione respondit, quique adversus duos libros Fausti Galli septem libros edidit &c. Quare si tres Fulgentii libri de veritate prædestinationis, & gratiæ post exilium à Fulgentio in Africam reverso teste Syncello scripti sunt, cum illos hæc Epistola nominet, ipsam quoque ab Episcopis jam ab exilio revocatis datam fuisse nullus inficias ibit.

Itaque Fulgentius ubi septem illis libris Semipelagianorum Coryphæum expugnavit, unâ cum cæteris Patribus, qui Faultum Synodali sententiâ damnaverant, postliminio tandem Africæ restitutus fuit; audiatur Syncellus: *Beatus itaque Fulgentius postquam sapienter expugnasset Pelagianos, laudatos meruit videre Catholicos.* Inde secundum quod per eum Spiritus Sanctus prædixerat, reversus est Carthaginem cum omnibus Consecratoribus, undè solus exierat. Ubi verò e jusdem libri Constantinopolim delati sunt, Faustii sectatores non modò animum demississe, sed & Regens sententias egerasse inde colligo, quod regiam illam urbem illis controversiis in posterum turbatam fuisse nullus prædit. Libeat hic tamen audire nostri Fulgentii Fausto expugnato triumphum, quo à Carthaginensibus exceptus fuit, narrante ejusdem discipulo cap. 29. *Tanta autem fuit devotio Carthaginensium Civium Beatum Fulgentium revivere cupientium, sic universus populus expectabat ardentem, quem viderat in conspectu suo pugnavisse viriliter, ut aliis Episcopis antè ipsum descendentibus silens multitudo super litus staret,*

oculis, & mentibus inter omnes Episcopos beatum Fulgentium (quem familiariter noverat) quærens, & eum à cunctis navibus expetens. Ubi verò facies ejus apparuit, immensus nascitur clamor altercantibus omnibus, quis primò salutarer agnosendus, quis caput benedicenti supponeret, quis extremis vel saltem digitis mereretur tangere gradientem, quis videre vel oculis procul stantem. Hæc ille.

Fulgentium Ruspensi Ecclesiæ componendæ intentum Fabianus Arianorum sectator interpellavit, contra quem è vestigio decem ille libros edens furentis hominis audaciam compressit. Latent hi quidem libri, cæterum Theodulphus Aurelianensis à Simondo editus plura illorum fragmenta producit. Interim à Monimo amicissimo viro ad scribendum de divinâ prædestinatione iterum compellitur. Hic ex pravâ intelligentiâ sententiæ Augustinianæ in eam absurdam opinionem descenderat, ut putaret ex Sancti Doctoris sententiâ Deum homines æquè ad bonum, ac ad malum prædestinare, rogavitque per literas Fulgentium, ut Sancti Augustini verbis, quibus in eam sententiam propellebatur, expeasis, quid sentiendum foret rescriberet. Fulgentius unum de prædestinatione librum eidem statim proculdit, quem unâ cum duobus aliis, quibus reliqua à Monimo dubia proposita solvebat, ad eundem transmissit. Illius scopus est, ostendere, Deum prædestinare homines ad bona, non ad mala perpetranda, ac Sanctum Augustinum intellexisse Dei prædestinationem ad malum poenæ, non culpæ. In fine verò libri ait: *Nos itaque charissime hæc interim pauca de libris Sancti Augustini, & de responsionibus Prosperi ad hoc malum huic libello inserere, ut cuncti noverint, quid debeant de prædestinatione Sanctorum, impiorumque sentire, simulque ut appareat ejusdem Beati Augustini dictis tenorem nostræ sententiæ convenire.* Syncellus cap. 26. ait: *Testimonia quoque prædestinationis, & gratiæ differentias cupientem nosse salubriter disputans docuit.* Hic verò appellatum arbitror librum ad Monimum, nam idem Sanctus Episcopus initio libri secundi ad eundem ait, se solvisse quæstionem de diversitate prædestinationis justorum, & iniquorum. Istud volumen post reditum ab exilio scriptum ex his Fulgentii verbis colligo in præfatione. *Divino etenim igne succensus sic nobis jugiter compateris, ut etiam illas tribulationes, quæ licet acciderint nobis, Domino tamen adjuvante fuerunt superatae. Tu sic eas pro nobis penè semper pateris, ut quoties eas corde revolveris, toties eas pati quodammodo compellaris &c.* Hosce libros ad Eugippium Abbatem eosdem petentem in Italiam transmisit. Hic ille est Eugippius Abbas Augustinianæ doctrinæ per Italiam propagator, de quo hæc habet Siebertus lib. de Script. Illust. cap. 39. *Eugippius Abbas hortatu Renducis Neapolitani Episcopi deflorans libros Augustini Episcopi Hipponensis dedit codicem magnæ utilitatis ad Probam virginem, & per manus ejusdem Renducis Episcopi obtulit Ecclesiæ Neapolitanæ.* Hic liber Eugippii Basileæ, & Venetiis olim editus est, neque hic prætereundum existimò, quod ille Scriptor in commendationem Augustini adversus Pelagianos scribentis in præfatione operis exaravit: *Inter magnos, inquit, Ecclesiæ Catholicæ Doctores præclarum fuisse, & esse Beatum Augustinum quis ignorat Episcopum? quem divinâ eruditione mirabilem tum omnes Orthodoxi in toto terrarum orbe venerantur, præcipue tamen Apostolicæ Sedis Antistites scripta ejus sua auctoritate firmantes tanto majori studio simpliciter amplexi sunt, quanto ampliori so-*

latio

latio eis se usos esse testantur; nam contra multos hostes Ecclesiæ dimicantes, & maxime contra versipelles inimicos gratiæ Dei doctrinâ ejus instructi, vel potius eadem illustrati gratiâ, semper existerent victores &c. Interim vivo Fulgentio nullis de divinâ gratiâ dissolutionibus Africa convulsa est Augustini doctrinâ ibidem veluti sacrâ hæreditate summâ semper in veneratione habitâ, quod Fulgentii, Primasii, aliorumque scripta Augustinianis sententiis passim referta indicant. Et hæc de Faustii libri à Sancto Fulgentio confutatis.

CAPUT XXII.

Sanctus Casarius Arelatensis Faustum scriptis impugnat. Aliorum de Casario Chronologia rejicitur.

DUm hæc Constantinopoli à Scythis Monachis, & ab Africanis in Sardinia contra Faustum Rejentem aguntur, strenuus contra eundem in Gallia hostis insurrexerat Casarius Arelatensis, qui ultimo ictu Semipelagianismum confecit. Hic Lerinensis Monachus, dein Arelatensium Antistes, si quid damni in Gallia per Lerinensem Abbatem Faustum, vel Hilarium Augustiniana doctrina passa erat, abundè refarcivit. Juvenis Monachum professus est in cœnobio Lerinensi sub Abbate Porchario Fausti successore; undè mirum id negari à Vossio, cum Cyprianus in Vita Casarii disertis verbis id tradat. In eodem Monasterio Lerinensi eundem post Porcharium Abbatem fuisse scribunt Sauffajus ad diem 27. Augusti, & Torellus in Sæculis Augustinianis ad annum 544. id extrâ dubium asserens, quod tamen prorsus falsum est, nam Cyprianus Casarii discipulum apud Sarium ad diem 27. Augusti cap. 3. scribens de Eonio Episcopo Arelatensi ait: *Cœpit ergo juvenem Casarium non jam ut peregrinum, vel extraneum, sed attentioni obtutu intimis cordis oculis contemplari, moxque ab Abbate Porchario illum experiri, & licet ab invito etiam impetravit. Illico primum Diaconus, deinde Presbyter ordinatur. Item: Defuncto autem in SUBURBANA CIVITATIS INSULA Abbate ab Episcopo Eonio eò Casarius mittitur, ut monasterium Rectore destitutum ipse in eadem reverentiæ auctoritate succedens monasticâ disciplinâ informaret. Itaque in Suburbano monasterio libens eam complectitur vitæ rationem &c.* Quibus aperte significat, Casarium constitutum Abbatem in insulâ, quæ adversus Arelatem Rhodano alluitur, neque enim Lerina est insulâ in suburbiiis alicujus civitatis, multo minus urbis Arelatensis, propè quam Abbatem gessit Casarius, cum Lerina sit ex alterâ Provinciæ parte Mediterraneo circumfusa adversus Antipolim. De hoc Monasterio in suburbiiis Arelatensium intelligenda est Epistola Gelasii ad Eonium data anno 494. quam noster Historicus de Lerinensibus loqui arbitrabatur.

Faustus eo artificio suos de gratiâ, & libero arbitrio libros adornarat, ut addita viri fama plurimis in Gallia fucum fecerit, & iis quidem non ex ultimâ literatorum plebe, sed ipsi Urbium Præsulibus. At post Faustii proseriptionem in Romanâ Synodo latam non adeò frequens erat Semipelagianorum numerus, sed adhuc tamen in plurimis veteris sententiæ amor obstinatio perdurabat. Horum conatibus se se opposuit Casarius jam in Arelatensi Sede Eonio successus, quo verò non modò præsentibus, sed absentibus etiam instrueret, librum edidit de gratiâ, & libero arbitrio eodem prorsus titulo, quem suo operi Faustus inscripserat, ut præsentissimo antidoto Rejentis vene-

na expelleret, in quo volumine Sancti Augustini doctrinam adversus Faustum insultus sordidissime propugnavit. Hinc celeberrimus ille Ennodius Ticinensis in Epistola ad Casarium ait: *Tibi debet quicumque ille SCRIPTORUM MAXIMUS, quòd cum dote elocutionis amplificas.* Addit nobile Scholion Baronius ad annum 508. *Sanctum Augustinum videlicet, quem adversus Faustum eum impugnantem defendit.* Erat Casarius eâ ætate in Gallia magnæ auctoritatis, eumque Symmachus Papa pallii honore decoraverat, at ex libri hujus evulgatione longè majus ipsius nomen evasit; indè etiam Semipelagianorum vires decedebant Augustinianis prævalentibus. Hunc librum à Felice IV. Pontifice laudatum, atque Apostolicâ auctoritate communitum scribit infartor Genadii cap. 86. his verbis: *Casarius &c. de gratiâ quoque, & libero arbitrio edidit testimonia divinæ scripturarum, & Sanctorum Patrum judicis munita, ubi docet, nihil hominem de proprio aliquid agere boni posse, nisi eum divina gratia prævenierit. Quod opus etiam Papa Felix per suam Epistolam roboravit, & in latinis promulgavit.* Verum & hic liber magno cum Augustiniana scholæ detrimento ad posterorum manus non pervenit.

De Casarii ætate non una est Scriptorum sententia; nam Baronius anno 453. ejus res gestas in quinto Annalium tomo enarraverat, at accepto postea ab Arelatensi Ecclesiâ Epistoliarum codice vetustissimo, ac Casarium VI. sæculo floruisse comperiens, mortuumque ad annum 544. priorem sententiam retraxit in appendice ad tomum 10. Suarius ex Theologo historicum agens Prolegom. 6. cap. 5. plurima de Synodo Arausicanâ, de Prospero, de Leone Magno comminiscens Baronii palinodiam non admittit. Torellus nos ter utramque Baronii sententiam amplexus supra centesimum annum vixisse Casarium scribit anno 544. num. 24. Sed res extrâ dubium ponitur, si Melliani commentaria apud Surium ad diem 27. Augusti legantur, nam ille, qui Casarii Notarius fuit, hæc literis mandavit cap. 22. *Cum ergo enim semianimen redderet conspectibus nostris infirmitas, & inter hæc septuagesimum tertium gereret totius vitæ tramitis annum, è quibus quadragesimum in Pontificatu verteret circulus gyrum, & animadverteret per spiritum imminere sibi transitus diem &c.* Quare cum septuaginta tres annos Casarius vixerit, quorum XL. in Episcopatu exegit, cum ejus natalitium diem nulla Scriptorum monumenta prodiderint, videndum est, quo anno decessit, indè enim retrocedentes primum, & dignitatis, & vitæ annum deducemus. Est Epistola Vigilii Papæ, quam ad Casarium de penitentia incestuoso injungendâ scribit, itemque altera ejusdem Vigilii ad Auxanium data, in quâ narrat, se intellexisse à Terentio, & Joanne Arelate ad se delegatis eundem electum illius Urbis Episcopum. Literæ istæ ad Auxanium à Baronio leguntur scriptæ XV. Kal. Novemb. post Conf. III. Basilii nempe anno 544. At Bollandus, Usserius, & Sirmondus ex codicibus vetustioribus legunt iterum post consulatum Basilii, nempe anno 543. Bollandus ad diem 12. Januarii in Vita Sancti Casarii putat, Casarium eo anno non decessisse, sed anno 542. neque enim, inquit, intrâ breve illud tempus. Auxanium potuisset consecrari in Episcopum, & pallium impetrare à Vigilio. Sed cur ista commodè fieri non potuerint spatio 25. dierum à die 27. Augusti, quâ Casarius obiit, usque ad 18. Octobris, quâ die literæ Vigilii scriptæ sunt, non satis videt; sanè si menses 14. interlaban-

tur,